

„Kecskemét tett engem íróvá.” Jókai diákévei Kecskeméten

A 200 éve született Jókai Mórt meghatározó kötelék fűzte Kecskeméthez: 1842 és 1844 között joghallgatóként itt élt és tanult. 17 évesen érkezett a nem sokkal korábban elkészült új református iskolaépületbe, a mai Ókollégiumba, ahol az előadásokat hallgatta, amelynek könyvtárát használta, ahol jogi ismereteit megszerezte. A városban pedig jó barátokat talált, és életre szóló élményeket gyűjtött, melyek egész irodalmi munkásságára meghatározó hatással voltak. Erről később többször megemlékezett, büszkén idézik a városban szavait: „Kecskemét tett engem íróvá.”

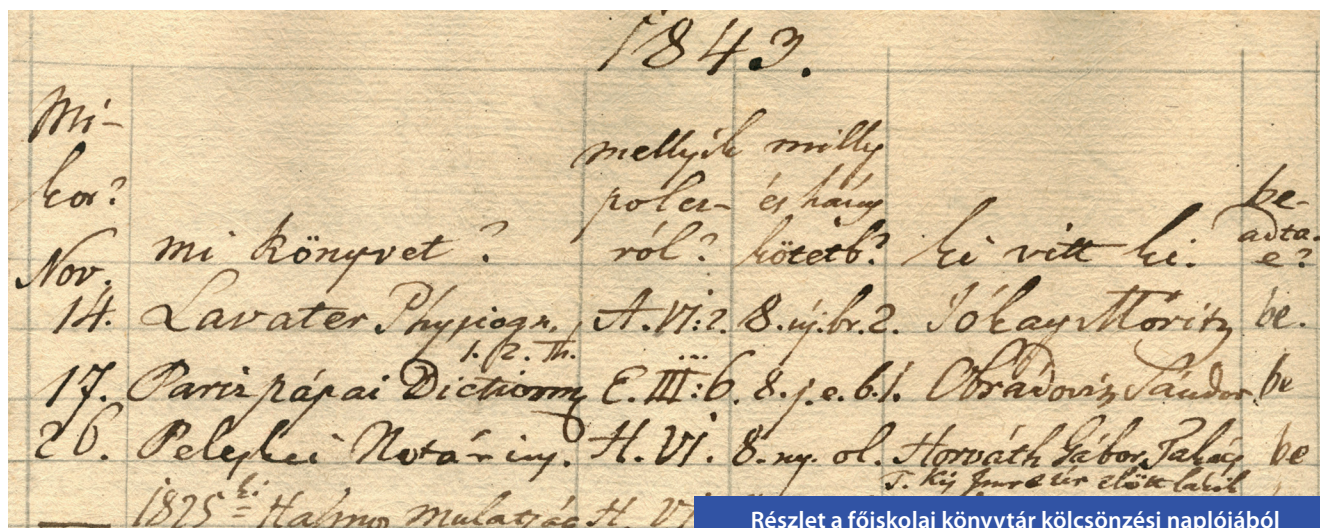
Kései utódai, a szintén kecskeméti református oktatási intézményben tanuló 6., 7. és 8. osztályos diákok 2025 májusától egy kisebb kiállítás keretében közelebbről is megismerhetik a diák Jókai mindennapjait, szállásadójával és annak fiával kialakult baráti kapcsolatát, tanulmányi eredményeit, tanárait – részben visszaem-

lékezései alapján, részben eredeti források segítségével, hiszen a református egyházközség levéltárában fennmaradtak az ezeket dokumentáló iratok. Sőt, a festészet iránti vonzalmának is kézzelfogható bizonyítékát őrizzük: egyik diáktársáról, Ács Károlyról készült portréját az egyházközség könyvtára őrzi.

Az Újkollégium földszintjén, a könyvtár előterében kialakított kiállítást irodalomórák keretében láto-
gatták meg a diákok, tanáraik kíséretében. A tárlók
anyaga elsősorban Jókai Kecskeméthez, a kecskeméti
jogakadémiához fűződő kapcsolatára koncentrál, ki-
tekintéssel családi háttérre, korábbi tanulmányaira.
Említést tettünk ismertebb diáktársairól, például a
szabadságharcos és festő Muraközy Jánosról vagy ép-
pen Petőfiről, aki meglátogatta barátját, az írói pályán
szárnyát bontogató Jókait az Ókollégiumban, amikor
kecskeméti vándorszínészként itt járt. A levéltárunk-
ban található két eredeti Jókai-levél is, amelyeket már
idős korában, a 19. század végén írt, ezek másolatát is
olvashatják, megvizsgálhatják a kiállítást megtekintők.

Az volt a célunk, hogy a 21. század diákjaihoz közelebb
vigyük az ember Jókait. Talán éppen gyermekkora
és diákévei állnak legközelebb ehhez a korosztály-
hoz, ezért bízunk benne, hogy komáromi, pápai
iskolai élményeinek felidézése, az iskolai beiratkozási
anyakönyvben és a könyvtári kölcsönzési naplóban
megtalálható saját kezű bejegyzései, év végi jegyei
emberközelibbé tehetik számukra az író személyét.
Azt is hangsúlyozni akartuk, hogy városunkat mi
minden köti Jókaihoz, elsősorban természetesen az
Ókollégium, tanulmányai színhelye, de jó, ha azt is
tudatosítják a kecskeméti gyerekek, hogy az egykori
Nagy-Budai utca ma azért Jókai utca, mert itt állt
a ház, ahol két évig lakott.

Részlet a főiskolai könyvtár kölcsönzési naplójából

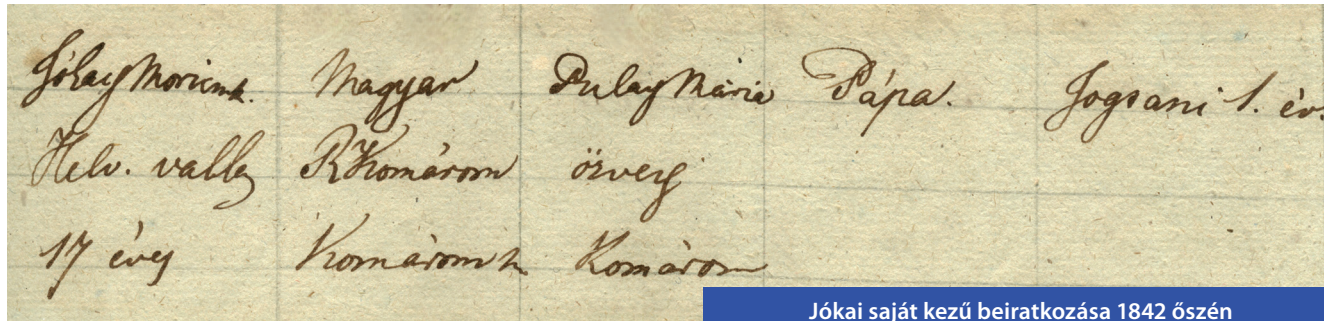
Reméljük, hogy ha regényeit kezükbe veszik, és olvasásával próbálkoznak, vagy ha a műveiből készült filmekkel találkoznak, személyesebb, befogadhatóbb lesz számukra, hiszen a szerző életéről, érzéseiről, élet-történeteiről is hallották már valamit.

Jókai diákévei a 19. század közepére estek, arra a néhány évtizedre, amely a kecskeméti református iskolatörténetnek egyébként is kiemelkedő korszaka volt, 1831 és 1860 között teljes református kollégiumként működött az intézmény, bölcsész-, jogász- és lelkész-képzés folyt falai között. Ezért vázlatosan a kecskeméti református oktatás múltjából is felvillantottunk részleteket, hiszen diákjaink maguk is részei, következő láncszemei ennek a sok évszázada zajló, hosszú folyamatnak.

Hogy az élmény maradandóbb legyen, a hallottakat, látottakat játékos formában is feldolgozhatták, elmélyíthették a diákok: Lipóthné Gyulai Anikó könyvtáros izgalmas feladatokkal várta a kiállítást megtekintőket. Többek között egy Kahoot-tesztet, amely a legfontosabb információkra kérdezett rá – a három legjobb eredményt elért minden csoportban jutalmaztuk.

Jókai portréja Ács Károlyról

Jókai saját kezű beiratkozása 1842 őszén

Közösen elvégezhető ügyességi feladat volt két szövegkirakós (a Kőszívű ember fiai című regény egyik részlete, illetve a könyv vázlatos tartalma), illetve két kép-puzzle is színesítette az alkalmat. Az élményeken túl különböző Jókai-idézeteket tartalmazó könyvjelzőt, Jókai 200-as ceruzát és persze csokit vihettek magukkal a résztvevők.

Nemcsak az ifúsághoz, de a kecskeméti református Sion házakban élő idősekhez is elvittük a kiállítás anyagát, vetített előadás formájában mutatva be számukra a Jókaihoz kapcsolódó levéltári iratokat, felvázolva a korabeli Kecskemét mindennapjait, a református Ókollégiumban zajló diákéletet.

Ma az Ókollégium ad helyet mind az egyházközség fenntartásában működő levéltárnak, mind a Ráday Múzeumnak, utóbbi 2025 februárjában szintén megemlékezett az íróról, különböző előadások keretében, de az idei Múzeumok Éjszakáján is központi szerep jutott Jókainak, hiszen Kecskemét városa elsősorban a református Ókollégiumban töltött diákévei alapján kapcsolódik személyéhez.

A kiállítás 2026. január 31-ig látogatható.

BÍRÓ ÉVA

Kecskeméti Református Egyházközség
Könyvtára és Levéltára